СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ. OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 65. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 20-го березня, 1937. VOL. XLV. No. 65. Jersey City, N. J., Saturday, March 20, 1937. THREE CENTS

ВИБУХ У ШКОЛІ ВБИВАЄ 500 ДІТЕЙ

НЮ ЛОНДОН (Тексас). — У місцевій публичній школі скоївся підчас науки страшний вибух. Від нього цілий дім завалився на голови 40 вчителів та 700 дітей у віці від 9 до 18 літ. Обчислюють, що лише 150 з них вирвалося з дому з життям. Багатьох з тих, що осталися під румовищами, ще може живе, але вони так тяжко покалічені, що помруть, заки ратункові відділи до них дістануться.

В. С. Шо, 61-літній суперінтендент школи, що припадково вийшов був тоді з будинку, був яких 50 стіп від школи, як скоївся вибух. Він оповідає, що гуку не було великого. Лише дах школи піднявся в гору, стіни розпалися на боки, а потім дах упав у долину. За хвилину вже було по всьому. Потім зпід румовищ далися чути крики дітей.

Припускають, що катастрофа скоїлася від вибуху ґазу, що зібрався під підлогою. Шо каже, що він не мав найменшого поняття про небезпеку й ніколи не чув смороду ґазу. Його власний син, котрому 17 літ життя, теж пропав у катастрофі.

Всі урядові чинники негайно кинулися на допомогу. Президент дав приказ Червоному Хрестові післати туди лікарську поміч. Багато лікарів полетіло літаками. Стейтовий уряд проголосив негайно виїмковий стан, щоб ратункова акція поступала чимскорше під військовою охороною.

ЗАВЗЯТІ КАМПАНІЇ ПРОТИ СИДЯЧИХ СТРАЙКІВ.

ДІТРОЙТ. — Адвокати автомобільного підприємства Крайслера домагаються від суду виконання судового приказу до сидячих страйкарів, щоби вони покинули заняті ними фабрики.

Стейтовий губернатор Мерфі закликав представників підприємства й представників автомобільної юнії до себе на конференцію.

У Ню Йорку поліція викинула силою страйкуючих робітників і робітниць двох крамниць Вулворта, що засіли були в крамницях наніч. Арештовано при тому кількох юнійних урядників та страйкарів, що опиралися викиданню.

Поліція міста Шікаго остерегла страйкуючих шоферів таксівок, що вона зломить силою всякі заворушення. Поліція визначила сотку детективів для боротьби з сидячими страйкарами.

ФИЛИПИНИ ХОЧУТЬ САМОСТІЙНОСТИ ВІД 1939 РОКУ.

ВАШИНҐТОН.—Мануель Кесон, президент Филипинських островів, дав до зрозуміння, що він приїхав до Вашинґтону добиватися від американського уряду сідступлення від зобовязання надати Филипинським островам повну незалежність від Америки з 1946 роком, а зате надати її від 1939 року.

БОРОТЬБА ЗА ЗАКОН ПРО НЕВТРАЛЬНІСТЬ.

ВАШИНҐТОН. — Палата послів конґресу ухвалила 374 голосами проти 12 резолюцію Рейнолдса про невтральність.

Ця резолюція лишає федеральному рядові на випадок війни досить вільну руку. Від президента буде залежати, чи він заборонить американським кораблям возити товари до воюючих країв та чи він зарядить, що всяка торговля з воюючими державами має відбуватися за готівку.

ХОЧУТЬ ПОСТІЙНИХ ДОПОМОГОВИХ ТАБОРІВ.

ВАШИНҐТОН. — Конґресмен Ситрон каже, що уряд президента Рузвелта хоче завести постійні „табори для цивільної консервації" („Сі-Сі-Сі"). Конґресмен каже, що на припоручення уряду він уже виробив начерк відповідного закону й незадовго предложить його конґресові.

СЛІДСТВО В СПРАВІ ПРОТИРОБІТНИЧИХ ШПИҐУНІВ.

ВАШИНҐТОН. — Перед сенатським комітетом для розсліду шпиґунства проти робітників ставав як свідок бувший робітник підприємства Ґудір Тайер енд Робер Ко. і зізнав, що нанитий підприємством урядовець зорганізува „юрбу", що напала на канцелярію робітничої юнії, побивала організаторів і нищила обстанову юнії. Коли юнійні урядники телефонували до шерифа, підприємство постаралося, що шерифа не було можна дістати.

НЕ ХОЧУТЬ ПОДАТКУВАТИ НЕПОДРУЖЕНИХ.

ДОВЕР (Делавер). — Посол В. Р. Ринґлер вніс у стейтовий леґіслятурі проект закону ,на основі котрого кожний кавалер понад 30-літ життя має платити стейтові 50 долярів податку.

Підчас дебати посол Френк Зеблі, один з трьох кавалерів у леґіслятурі, доказував, що такий закон був би несправедливий і противний конституції. Коли прийшло до голосування, вся палата голосувала проти проекту. Проти нього заявився й самий проектодавець.

БУДУТЬ ОБОРОНЯТИСЯ.

„Кенедіен Ґросер", часопис для склепарів, подає вістку, що компанії, які провадять „чейн сторес", роблять заходи переконати публику і власти, що вони не такі шкідливі для громадянства, як їх часто представляють. Коли їм це не вдасться зробити через оголошення і привернути до себе купуючий елемент, то будуть примушені запирати деякі філії. В Квебеку вже і так позапирано багато філій через високі податки.

ПРОТИКОРШЕМНІ ПЛЕБІСЦИТИ.

Польська протиалькоголна акція ведеться від ряду літ у напрямі реституування закону про продавання і споживання алькогольних напитків на терені Польщі з дня 29. квітня 1922 р. Як відомо, „Відродження", користаючи із того закону перевело в сприячому часі до 1930 року 402 протиалькогольних плебісцитів. З того числа уневажнено: 277, невдатних було 23, а право сильних: 102; поляки, німці й білорусини в тому самому часі перевели тільки 67 плебісцитів. Одначе такий самий закон з дня 21. березня 1931 року скасував дотеперішню силу протикоршемних плебісцитів, залишаючи лише деякі частини здавнішого закону. Ті громади, що позбулися коршми дорогою протикоршемного плебісциту, сьогодні одержали знову коршми, бо новий закон вирішив контингенти детайлічної продажі алькогольних напитків на терені цілої держави.

ВІДНАЙШОВСЯ СИН ПО 23-Х РОКАХ.

Перед кількома днями придержала львівська поліція 30-літнього бездомного. Підчас переслухання, він заявив, що називається,, правдоподібно" Осип Чабан і походить з бучацького повіту, але не знає, до котрої громади є приналежний. З інших його оповідань було ясно, що в 1914-го р. підчас евакуації населення, згубила його як 10-літнього хлопця його мати в Калуші. Ним заопікувався 25-тий австрійський полк піхоти. По війні перебував він у Люблянї між словінцями, де працював як огородник до 1930-го р. Вкінці його виселили, й він вештався по Австрії та ЧСР, аж виселили його до Польщі. Слідство устійнило, що мати Чабана, що має тепер 50 літ, живе в Берем'янах, повіт Бучач. Переслухана потвердила зізнання сина. Поліція відставила Чабана до Берем'ян, де відбулася зворушлива сцена стрічі матери зі сином, віднайденим по 23-х роках.

ФАБРИКА ФАЛЬШИВИХ КЛЕЙНОДІВ.

Поліція в Кишеневі викрила великий варстат, що ним вироблялн на фабричний спосіб відповідно до приготованих взорів фальшиві клейноти Так вироблену біжутерію продавали опісля населенню як клейноди московської аристократії. Цих клейнодів продали за кілька тисяч, а також вивезли їх за кордон.

„ЯПОНКА В ЕВРОПІ".

Японка Гаруко Ішікава відвідала в р. 1931 майже всі країни Европи. Свої враження та рефлексії з тієї подорожі передає вона в книжці, п. н. „Японка в Европі". Її книжка має незатерте тавро національної індивідуальности. Описи країв та міст, що вийшли зпід її пера, пригадують барвні японські картини, виконані з великим мистецьким смаком.

Цікаві є уваги п. Ішікава про характер поодиноких народів. На думку авторки, китайці, наприклад, це нарід з сильними і здоровими нервами, отже і з великою історичною майбутністю, коли японці, а в Европі італійці та інші латинські народи хворіють на неврозу. За ними йдуть англійці та данці, що трохи пізніше хворітимуть на цю недугу".

П. Ішакава твердить теж, що вражливість і алерцепційний змисл завмер в англійців внаслідок їхньої національної гордости. Москалів називає японка наївним народом.

ЧИ ЗАБРАКНЕ ПОМІДОРІВ?

„Брокери" і гуртівні закуповують масово консервовані помідори, бо чомусь вірять, що їх може бракувати до нового урожаю. Одначе на днях видало статистичне бюро доміні інформацію, що в Канаді під цей час є 15 процент більше помідорових консерв, чим котрого будь з пятьох послідних років. Деякі гуртівні ще й тепер не вірять статистичному звітові. Зо звіту виходить, що найбільше помідорів консервують в напиток так званий „томейто джус".

ПОМЕР СЛІПИЙ ПРИРОДОЗНАВЕЦЬ.

В місті Лідс в Анґлії помер 1 березня 81-літний сліпий природознавець-ботаніст, Джан Ґримшо Вилкинсон. Вилкинсон втратив свій зір, коли йому було тільки 23 роки. З того часу він був надзвичайно розвинув свої інші змисли: дотик, нюх, смак та слух. Наприклад, дотиком пальців, кінчиком язика і нюхом Вилкинсон міг розпізнати до пять тисяч ріжних квітів. А слухом міг пізнати всяку птицю. Також слухом міг розпізнавати і комашок. От як можуть розвинутися людські змисли, коли їх вишколює і вправляє безнастанно!

ЩУРІ ЗАГРОЖУЮТЬ ФРАНЦУЗЬКОМУ ПОСОЛЬСТВУ В ВАРШАВІ.

З Парижа наспіли до Варшави вісті, що новій палаті французької амбасади в Варшаві при вул. Фраскаті грозить небезпека від щурів. До будинку амбасади прибула спеціяльна комісія, що дійсно ствердила згадану загрозу від щурів. Ціле узбіччя вул. Фраскаті, як і сусідних вулиць, є покрите в ріжних напрямах підземними ходниками й каналами. Коридори цих підземних переходів стали вигідним сховищем для щурів. Щурі загрожують також соймовому будинкові. Тепер будуть замуровувати всі виходи з підземних коридорів.

НАЦІЗМ І КОМУНІЗМ.

Англійський журнал, „Бенкер", оголосив висліди обширних студій над економічним розвоєм Німеччини за диктатури Гітлера. Студії провадили англійські і німецькі знавці, що мали доступ до інформацій з першої руки і тому могли зробити авторитетний огляд фінансової та промислової політики нацистів. Огляд показує, як каже „Бенкер", що „Німеччина йде так само скоро, як і Росія, до державного соціялізму". Уряд фактично вже й тепер провадить німецький промисл, банки, закордонну торговлю і навіть рільництво. Виглядає, що в будуччині урядова інтервенція буде сягати все дальше. Приватний горожанин, чи корпорація має привілей брати на себе всяку фінансову страту, але як є який зиск, то він йде для держави". „Поправді", каже „Бенкер" — „більшість англійців не має сили доглянути якусь основну ріжницю між, так сказатиб, принціпами комунізму і націзму".

ХЛОПСЬКИЙ ПАРАГРАФ.

На шляху між Камінкою Струм. і Гумниськами напали три озброєні в карабіни бандити на переїздних селян і купців. Але люди пустилися ловити бандитів. Бандити втікли до ліса, де відстрілювали ся. Та селяни двох бандитів схопили й взялися привчати їх „хлопським параграфом". Аж постерунковий спас бандитів від нехибної смерти. Підчас ліквідування події постерунковий покористувався пальною зброєю.

МІНІМАЛЬНІ ПЛАТНІ В КВЕБЕКУ.

Провінція Квебек заведе мінімальні платні для мужчин у певних індустріях законом, якого проєкт буде внесений у леґіслятурі в найближчих днях. Зміст того акту ще не відомий.

ГОЛОД ГРОЗИТЬ БРАСЛАВСЬКОМУ ПОВІТОВІ.

Вбогий браславський повіт перетерпів минулого року посуху та катастрофальний неврожай, що тепер грозить голодом, а опісля з весною трудношами в засіянню просторів. Побіжні дані з цього повіту кажуть, що є там 6,967 родин, зложених з 31,263 осіб, які потребують помочі в засівах та в іждживі. Треба коло 691,106 кг. жита, 300,106 кг. ячменю та 327,353 кг. картопель. Цю поміч треба дати передусім безземельним і малоземельним, яких матеріяльний стан є виїмково тяжкий, бо відповідальні атмосферичні опади не дають вести нормальних лісових робіт, звідки населення черпає дохід.

НОВИЙ СПОСІБ ҐРЕЙДУВАННЯ ЯЄЦЬ.

Недавно принято на річнім мітінгу Товариства Канадійських Продуцентів у Торонті новий спосіб ґрейдування яєць, який є наступний: „А" великі, 24 унцій і більше; „А" ґрейд, 23 унцій найменше; „В" великі, 23 унцій і вище; „В" ґрейд, 20-23 унцій; решта буде відома як ґрейд „С".

МОЛОДЬ ПРО КРУТИ І БАЗАР — ЯК ПРИКЛАД ДЛЯ НЕЇ

ЛЬВІВ. — Львівський „Новий Час" передруковує реферат виголошений на II Зїзді Союзу Українських Студентів у Югославії, дня 31 липня 1936 року. Цей реферат характеризує ті настрої, що панують серед бачванско-українського студенства.

В рефераті висказано такі думки: Вже 200 літ як ми відірвалися від пня, з якого ми вийшли. Ми нічим не виказали за той час, що ми є братами тих, що жиють на Закарпаттю, в Галичині, на Буковині, над Дніпром. Наші старші браття не все розуміли хто вони. Часто уважали себе мадярами, хорватами, або сербами. Причина тому всьому була та, що ми були відірвані від світа. А сьогодні, на порозі нового життя, ми, школярі, аванґард народу, зриваємо зі старими традиціями й проголошуємо, що не хочемо знати відпочинку. Кожний з нас мусить збудити в собі обовязок праці для народу, для його кращого завтра . . . Для нас приклад — наші геройські Крути, де в борбі з московськими большевиками поляг студентський курінь, як доказ, що Україна мусить жити. А Базар! Не згинули даром герої! Ми перебрали їх бойовий прапор. Ми молодь, аванґард малої вітки в Югославії, радіємо з того й горді є, що ми є члени тої дійсно геройської української молоді . . . Ми, українські школярі, знайшли свою власну ідею, ідею українського націоналізму. Та ідея єдина, що може нас охоронити від асиміляційної смерти.

ПЕРЕГОВОРИ В СПРАВІ ФІЛЬМИ „МАЗЕПА — ВЕЛИКИЙ ГЕТЬМАН".

ПАРИЖ. — Пишуть до „Свободи": Український режисер Евген Деслав, якого праця на кінематографічнім полі є відома в цілій Европі, й якого фільма „Війна хлопців", (французькою мовою) виставляється тепер по столичних, европейських містах, береться цеї весни до виставлення боєвої фільми „Мазепа — Великий Гетьман". Саме тепер веде він переговори з американськими, фільмовими фірмами в справі виготовлення цеї фільми в Галивуді й англійською мовою. Якщоб переговори закінчилися успішно, Е. Деслав прибув би до Злучених Держав і фільма булаб виготовлена під його доглядом. В цій фільмі бажає п. Деслав представити героїчну боротьбу українського народу за державну незалежність України.

ВИСМІВАЮТЬ РЕВНИХ ПЕРЕВЕРТНІВ.

МОСКВА. — Московські „Ізвєстія" помістили статтю в якій висмівають Демченка, заступника комісара хліборобства, за його розпорядок в якому він прямував до „радикальної перебудови й уліпшення масового вишколу фахових робітників". „Ізвєстія" пишуть: „Це був би знаменитий розпорядок, як би так хтось знав, що він означає". Коли ж Демченко пояснив, що цей розпорядок означає фундаментальну провірку научної системи в орудуванню тракторів, комбайнів, автів і т. п., то „Ізвєстія" знова написали глумливу статтю, яка кінчалася: „Ми потребуємо практичної роботи, а не смішних розпорядків, таких як цей товариша Демченка".

ДАЛЬША НАГІНКА НА УКРАЇНСЬКУ ОСВІТУ В СОВЕТАХ.

МОСКВА. — „За комуністіческоє просвіщеніє" знову гостро атакує народний комісаріят освіти УССР та його партійну організацію, що є „засмічена контреволюційним елеметом". Не вистарчило очистити нарком з таких ворогів як Скрипник чи Шумський, пишуть вони. Теперішній народний комісар освіти Затонський, його заступники Дитюк, Ґаїта і Боднарський та секретар партійної організації комісаріяту Чупко не витягнули з того факту науки для себе. Крім того викрито у комісаріяті освіти ще й інших контреволюціонерів: Номана, Соловія та багато інших. На партійному засіданні рішили розвязати партійний комітет та усунути Чупка зі становища секретаря.

ПІВДЕННИЙ СТРАЙК В ПАРИЖІ.

ПАРИЖ. — Біля одного міліона робітників страйкувало минулої середи впродовж половини дня в Парижі, як протест проти випадків в Кліші, де в заворушеннях між комуністами і „фашистами" згинули пять осіб, а поверх триста було ранених. Страйк цей зарядили комуністи, які в організаціях французьких робітників мають великі впливи. Однак, хоч робітники вийшли на страйк спаралізувавши зовсім життя Парижа, проте настрої серед них були протикомуністичні, а то тому, бо всім було відомим, що кровaві випадки в Кліші викликали самі комуністи.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
Адр з: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА СИДЯЧИЙ СТРАЙК

Сидячі страйки наробили стільки бешкету по всьому краю, що нарешті й сенатори пробудилися зі сну й заговорили. І як пробуджені люди, вони ґоворили на випередки, і як говорять такі люди, говорили не розумом, а чувствами перестраху.

Перший зірвався каліфорнійський сенатор Ґайрем Джансон, котрого промову одна ґазета порівняла до сальви вистрілів, які воєнний корабель дає з усіх своїх гармат з одного боку. І справді в цій сальві є гармати ріжного калібру. Він закидав робітникам, що сидячий страйк є протизаконний засіб боротьби. Він критикував федеральний уряд за мовчаливу толеранцію для цього беззаконня. Остерігав уряд, що мовчаливою згодою на сидячі страйки край дійде до диктатури.

Сенатор Вилієм Кинґ з Юти доказував, що сидячий страйк не підходить робітникам для здобуття зовсім слушних домагань, бож сидячий страйк осудили визначні провідники робітників, як Вилієм Ґрін, президент Американської Федерації Праці, і МекҐрейді, заступник секретаря праці, котрий сказав, що багато сидячих страйкарів сидить у фабриках просто нате, щоби збільшувати замішання. Цей сенатор закидав робітничим демонстрантам під судами бажання впливати на суддів; таких людей, говорив він, треба трактувати як тих, що викрадають людей ради викупу. Він доказував, що сидячий страйк придумали комуністи, бо, мовляв, цього засобу вживає тепер Комітет для Промислової Орґанізації, що стоїть за засаду організації робітників в одну юнію, а за цю засаду заявлявся комуністичний лідер Фостер.

Сенатор Джеймс Гемилтон Луис виголосив урядові гістеричну науку, що, як уряд не візьметься до здушення сидячих страйків, такі страйки доведуть до заворушень, відтак до розкладу торговлі й промислу, до скасування права приватної власности. До цього він додав неменше гістеричну осторогу до робітників, що ця політика доведе до скасування привілеїв самих робітників та до заведення в Америці капіталістичної диктатури в роді диктатури Гітлера й Мусолінія, через котрі робітники стратили всі здобутки довголітньої боротьби за поправу своєї долі.

Що в усіх цих гістеричних криках трапляються проблески правди, не дасться заперечити. Одначе, чи подали вони хочби одну розумну думку на полагодження справи? Виходило би, що уряд мав би взяти в одну руку палку, в другу ґазову бомбу й піти вибити сидячих страйкарів. Та чи цим способом можна полагодити справу?

Сенатори вийшли з заложення, що сидячий страйк це сама суспільна недуга, а тимчасом сидячий страйк це тільки симптом, признака, що суспільність не впорядку. Як уряд буде розумним лікарем, то він буде лікувати цю недугу, що проявилася цим симптомом, а як уряд під впливом цих подій і гістеричних криків сенаторів попаде теж в недугу, то він візьметься лікувати не недугу, а симптом, себто душити сидячі страйки.

О. С.

СТАЛІН КРІЗЬ ОКУЛЯРИ ТРОЦЬКОГО

Думаю, що лише безнадійні наматолки можуть бачити в Троцькім щось іншого ніж живого трупа. Смішний є теж ентузіязм наших нещасних сторонників IV-го Інтернаціоналу, який ліпить Троцький. Але Троцький знає знаменито компартію російську, бо сам її ліпив і сам стояв на її чолі. Ось саме тому є дуже цікаві його погляди на урядуючу в Кремлі кліку, опубліковані в його свіжій книзі: La Revolution trahie.

Троцький завдає собі питання, як став можливим такий крутий поворот в політиці большевиків, отой перехід до мілітарної диктатури, до совєтського патріотизму, до державного капіталізму, до занедбання справи комуністичної революції в цілім світі і пр.? І відповідає, що з партійною верхівкою СССР. сталося те саме, що з революційною елітою у Франції в кінці XVIII віку. Оповідає, що Бабеф, коли вийшов з тюрми не міг надивуватися, де подівся геройчний нарід парижських передмість і його вожди? Він не пізнавав їх більше. Це сталося тому — казав він — що революція це велика пожирачка енергій одиниць і загалу. Нерви не все витримують, свідомість хитається, характери зуживаються. А події біжуть за скорим темпом, щоби новий нарибок партії міг заступити сили, що зуживаються... Голод, горожанська війна, партійна ворожнеча внутрі — все це причинилося до того, що рідшають ряди старих большевиків, а навіть ті, що лишаються — міняються до непізнання...

Крім того — це один важний факт. Партія, що перетворилася в замкнуту бюрократію, відірвалася від широких мас. Разом з тим і через це — в ній запанував дух, властивий кожній бюрократії: карієровицтво, бажання легкого вигідного життя.

Чим дальше відбігає час від моменту революції, тим більше незалежною від революційної маси, тим більше самостійною і безконтрольною ставала ота совєтська бюрократія — іншими словами партія, бо вона власне обернулася в ту бюрократію. Запровадивши бюрократію у себе, Сталін запровадив її й в Комінтерні. А наслідком цього, ведені в поодиноких країнах цею партійною бюрократією революції, — не вдалися.

Знову невдача спроб світової революції в Европі, в Америці, в Китаї — пригнобила компартію в Росії й розложила її морально. Партійна бюрократія мала вже досить всяких революцій, які крім цього справляли клопоти совєтській державі, псуючи її відносини з „заприязненими" країнами заходу. Партійці запрагнули — спокою... Були теж втомлені й маси, особливо коли побачили, що нічого з будування соціялізму навіть в одній країні — не вийшло.

Тоді власне і зачався систематичний похід проти старих комуністичних партійних ґасел, які вже не поплачували. Це було там лекше, що нова партійна верхівка — і не тільки верхівка — не робила жовтня і не знала його, натомісць зробила карієру вже в часі нового режиму і не хотіла ніякою опозицією наражувати свої вигідні становища в партії і в державнім апараті. **Партія большевицька — здегенерувалася.** І то до цеї міри, що найвищою чеснотою кожного совєтського бюрократа — стали сервілізм і підлизайство до всесильного диктатора і його кліки. Горожанська війна вимагала свого часу — безконтрольности і залізної дисципліни партії. Війна минула, але безконтрольність і сваволя партійна — лишилися дальше. Спершу вимагано абсолютизму в партії в імені її добра і революції, а тепер — в імені **вигод нової кліки**, яка занищо в світі не хоче допустити одуреву масу до контролі.

Замісць **революціонерів** потворено **функціонерів**, чиновників. Авто власне, стала пенсія, відпочинок в Криму — ось якими річами журиться тепер компартія. І то далеко більше ніж словами чи теоріє Маркса. Тому про Леніна зачинають забувати, його фіґуру усувають в тінь. Про нього менше пішуть, його вдову — десь ховають. Натомісць заступає його **„герой дня"** — Сталін, всесильний творець „вигідного життя" для нової бюрократії, нового дворянства. Він визнає властиво лише державу, лише російський патріотизм і — себе. Хто серед того дворянства тому „ідеологові" служить, тому добре.. Так виясняє Троцький факт переродження, деґенерації совєтської верхівки.

ХТО КЕРМУЄ ЧЕРВОНОЮ ЕСПАНІЄЮ

(Від власного кореспондента з Парижа).

Не є вже новиною той факт, що мадридським урядом кермують спеціяльно вислані з Москви до Еспанії совєтські представники. Найбільш впливовим з цих представників є большевик Горев. У французькій пресі знаходимо цікаві відомости про цього червоного „ґенерала", що має ще іншу партійну кличку — Скобелевський. Але справжнє його прізвище — Розе. З походження він зовсім не пролетар—походить з аристократичної родини змосковлених німців. В штабі совєтської армії Горев має славу найкращого „спеца" по організації революційних заворушень й повстань закордоном.. Ця його „спеціяльність" й стала причиною, чому він опинився тепер в Еспанії.

З вибухом світової війни, Ґорев мав тільки 22 роки життя. Виступивши на фронт як молодий старшина царської ґвардії, він визначився в боях багатьома подвигами й дістав в нагороду низку відзначень. Революція застала його вже в рангзі капітана. Після ленінського перевороту Горев перейшов до большевиків, вступив до червоної армії й тут скоро видвигнувся як відважний й здібний командант.

Так, наприклад, в боях з білими арміями під Казаню він з одним полком розгромив дві дивізії адмірала Колчака. Ще більшу перемогу відніс він під Курськом, коли зо своєю частиною зайшов у запілля військ ґен. Денікіна й змусив їх до панічного відвороту. В скорому часі імя Горева стало в червоній армії леґендарним і війну він закінчив на пості команданта дивізії.

В 1921 році імя Ґорева знов прогомоніло по цілому совєтському Союзі. Це був час відомого повстання кронштатських матросів, що ледво не покінчилося катастрофою для большевицької влади. Але врятувати ситуацію Ленінові поміг Ґорев. На чолі двох тисяч курсантів червоної старшинської школи, він по тонкій, ненадійній верстві леду підійшов до Кронштату, наказавши курсантам нести на руках гармати, заатакував повстанців-матросів і змусив їх до повної капітуляції. Після цієї перемоги, совєтський уряд буквально засипав Горева почестями й нагородами. Досить вказати, що він дістав золоту шаблю — нагороду, яку має тільки вісім найвищих командантів червоної армії.

І раптом, блискуча карієра Ґорева перервалася. Причиною цього стало його здоровля. В большевицьких верхах знали, що Ґорев любить широке життя, забави, вино й, особливо, жінок, як теж і те, що він хворий на сифіліс... Ця, очевидно занедбана хвороба, як це часто буває, нагло вплинула на психічний стан Горева. Він почав виявляти познаки божевілля. З уваги на це його звільнено з посту й приміщено на лікування до одної з найкращих лічниць в Криму. Тут він перебував до 1923 р.

В тому часі розкладова акція Комінтерну дійшла в Німеччині свого вершка. Москва рішила використати цю ситуацію для організації загального революційного вибуху в Німеччині. Совєтський уряд став перед питанням, кого саме вислати для керівництва цією, так відповідальною, операцією. Згадали Горева... Не знати, чи в тому часі він вже видужав, але коли й так, то, як побачимо далі, вилікувався тільки тимчасово.

Політична керма революційного виступу в Німеччині була доручена нині розстріляному в Москві Зіновеву, а воєнний провід — Ґореву. Виїхавши нелеґально до Берліна, він застав там складну ситуацію. Большевицька пропаґанда, сполучена зо страшною економічною крізою та інфляцією, справді підготовила для зриву добрий ґрунт, але існувала також і небезпека провалу задуманої в Москві спроби. Цю небезпеку уявляла з себе райхсвера (німецька армія), а особливо її талантовитий командант ґен. Зект.

Перестудіювавши положення, Ґорев приступив до зложення пляну революції. На чолі німецької комуністичної партії став спеціяльний боєвий комітет, з участю Ґорева, як керівника воєнно-стратеґічної справи. Він обрав справді цікаве рішення. Плян Ґорева передбачив залишити західню частину Німеччини на призволяще, навіть колиб її зайняли французи, що якраз в тому часі обсадили Рур. Східню частину країни також не малося боронити перед можливим наступом поляків. Натомісць вся сила революційного удару мусіла бути скерована на зону з головними центрами: Берлін, Ляйпціґ, Гамбурґ. Цей територіяльний трикутник мав послужити базою для революційного перевороту й його дальшого поширення на випадок успіху.

Як бачимо, Ґорев виявив не аби яку „щедрість" супроти французів і поляків, згоджуючись без надуми віддати їм цілі области. Цей плян вдарив почуття німців, дарма, що вони були комуністи й „інтернаціоналісти"... Знаючи про психічну недугу Ґорева, вони схильні були саме їй приписувати абсурдність його пляну... Але, як виявилося пізніше з фахових дослідів, більшу рацію під оглядом технічної підготовки перемоги, мав таки Ґорев.

Виходячи з обрахунку червоних сил, він прийшов до висновку, що для революційного виступу в цілій Німеччині їх не вистачить. Тому хотів сконцентрувати їх в обмеженому територіяльно промисловому районі, де можна було числити на підтримку збольшевиченого німецького пролетаріяту. Можливість окупації західних і східних областей французами й поляками, його не лякала. Ґорев був переконаний, що в випадку успіху революції й скріплення комуністичного уряду пізніше не справить особливих труднощей повернути ці области назад до совєтської Німеччини. Іншими словами, він хотів застосувати ту тактику, якою послугувався Ленін в часі брест-литовського миру...

Але німецька компартія на цей плян не пішла. Повстання почалося на широкій територіяльній зоні, розпорошило сили й покінчилося цілковитим провалом. Самого Ґорева арештовано. Не знати, якаб доля його чекала, але за нього дуже енерґійно обстояла Москва. Совєтська дипломатія вжила всіх заходів і Ґорева звільнено, з наказом залишити територію Німеччини.

Невдача німецької революції так вплинула на Ґорева, що по приїзді до Москви він знов зачав виявляти познаки божевілля. Хвороба розвивалася дуже інтензивно й його знов відправлено до спеціяльної лічниці, де він перебував аж до 1926 року. Але й на цей раз його, видно дуже сильний, організм переміг недугу, і він поправився настільки, що в Москві знайшли можливим доручити йому штабовий пост по організації червоної армії. В міжчасі пропоновано йому „місію" в Китаю, але він від неї відмовився, вважаючи надто дрібною для себе... Нарешті в 1932 р. перед Ґоревим поставлено нове завдання. Совєтський уряд доручив йому важну операцію — окуповання китайського Туркестану. І з цим завданням Ґорев справився блискуче, займаючи там аж до минулого року положення диктатора. В міжчасі він кількома наворотами знов підпадав приступам божевілля, позначуючи своє „соціялістичне" правління такими жахливими вчинками й оргіями, що про них в совєтському Союзі говорять люди тільки пошепки...

З початку революції в Еспанії — Ґорева вислано до Мадрида. Не зважаючи на його ненормальність, совєтський уряд очевидно вважає, що ніхто не може краще його справитися з подібного роду завданням. Треба признати, що Москва так думає не безпідставно. Як показують факти, Ґорев спромігся зорганізувати червону еспанську міліцію й надати їй бодай приблизний вигляд реґулярного війська. Фахівці твердять, що він є також і автором пляну оборони Мадриду.

Офіційно Ґорев займає тільки пост совєтського воєнного радника при головній команді еспанської червоної армії. Але фактично кермує цією армією й виказує свій вплив також і на політику мадридського уряду. Цей уряд рахується з ним більше, ніж з іншими московськими представниками — Розенберґом (нині вже відкликаний з Еспанії) і Антоновим-Овсієнком. Але всі дані говорять за це, що карієра Ґорева в Еспанії закінчиться не блискуче...

Навряд чи думала колись еспанська суспільність, що її доля перебуватиме в руках божевільного, революційного ватажка з Москви. А саме ось такою постаттю є репрезентований в Еспанії московський большевизм...

М. Орґанський.

М. О. Лейкін.

ПІД ЕСПАНСЬКИМ НЕБОМ

Гумористична повість.

(21)

Саля була поверх нижче, та проти здогадів Глафіри Семенівни була дуже виставна, столи накриті чистенько, навіть комфортово. При кожному накритті стояла карафка з водою та пляшка вина. Гості, що мали сідати до обіду, не були вичепурені: пані у скромних сукнях, мужчини в маринаркових одягах, найправдоподібніше готелевих, що можна було здогадуватися з того, як на них лежали. Небаром подали обід. Іванів попробував передовсім вина, одначе скривився та відсунув від себе пляшку.

— Якеж погане вино дають! Чути його трохи аптикою, трохи помиями, а навіть і старою оливою!

— Одначе нічого не коштує — запримітила жінка.

— У країні Хересу, повинні давати Херес, та вони малпують французів і дають червоне вино, таке красне, що язик терпне — жалівся Іванів і за приміром сусідів замовив пів пляшки Хересу.

Після зупи Глафіра Семенівна сказала:

— Зупа ввійде... можна її їсти, одначе тих клюсок я не торкнула, бо хто може знати, з чого їх зробили.

— Я хотів би зїсти якусь еспанську страву. Ця зупа приладжена на французький спосіб і нічого в ній надзвичайного нема.

— Маєш еспанську рибу — відізвалася жінка, як побачила, що прислуга розносить рибу. Були то малі вуджені морські рибки, до яких подавали зелений сос, приладжений на не. зовсім свіжих оливках. Дві еспанки, що сиділи напроти Іванових, їли зі смаком рибу, мачали в сосі, а Іванів не міг проковтнути ні шматочка.

— Гм... Це вже занадто еспанські присмаки — бурмотів, здригаючись.

— А тиж такого хотів.

— Я не є аматор оливи, якої вживають до лямп, хочаб навіть у ній було так багато перцю. Чісника також не хибує. Може воно зрештою ввійшлоб на закуску після горівки, одначе не як друга страва при обіді.

Як печеню подали баранину з горошком, а потім якісь тісточка з горіховою масою, Чорну каву пили всі в читальні, що була поруч їдальні.

Іванів, як вставав від стола, сказав:

— Я начебто пообідав, та колиб так хто дав гарну порцію риби та телячий котлет із городовиною, нічогоб не оставив на тарілці.

У сальоні, побіч читальні, грала на фортепяні молода дівчина. Її мати, що сиділа побіч, поглядала із захопленням на музикальну дочку. Після дівчини сів до фортепяну якийсь мулят в оксамитній куртці та став співати при сласному акомпаніяменті. Все те не цікавило Ґлафіри Семенівни, тому сказала:

— Можеб ми поїхали до якогось театру?

До театру поїдемо завтра. Прийде той еспанський офіцир, то нам пояснить де є добрий театр. Сьогодні підемо на площу, оглянемо собі крамничні вистави тай походимо вулицями, бо ми ще зовсім не виходили на вулицю. Я рад би теж переконатися, чи не вдасться мені підглянути якої серенади.

Ґлафіра Семенівна згодилася. Вийшли на площу Пуерта дель Соль. Було там так гнітно та гамірливо, як буває на площі св. Марка у Венеції підчас вечірних концертів. На площі Пуерта дель Соль не грала музика, лише увихалося багато ґазетних кольпортерів, продавців, що продавали льотерійні білети, дешеві віяльці, сірники та солодощі. Публика гуртками приставала на хідниках, ґуторила живо. Еспанці не говорять тихо ні на вулицях ні по каварнях, тому на площі був нечуваний гамір. Майже в кожному домі при площі є цукорня побіч крамниці з віяльцями та ґалянтерійними товарами. В одному з домів було рясно освітлене заведення для чищення обуви. Крізь відчинені двері видно кількох робітників, що схилилися над обувою кількох мужчин, які сиділи на низьких кріслах. Перед дверима заведення стояв хлопець у червоній куртці та запрошував гостей до середини.

— Гм... Можеб сказати вичистити й собі так для забави? — спитався жінки Іванів.

— Як хочеш...

— Гомбре! Вичисти мені чоботи! — сказав Іванів до хлопця, що стояв перед дверима. Цей посадив його на стільці, а як загорнув нагавицю, подався взад із переляку. Бо побачив обуву з холявами, в якому ніхто в закордоні не ходить. Счудований став допитуватися Іванова по еспанськи, та даремне, тому візвав на нараду товариша. Після довгих дебат аба прийшли до висновку, що такі чоботи треба вимастити лоєм і так зараз зробили.

— Чекайте! Чимже ви мастите мої чоботи?! — кричав Іванів, вириваючи ногу. Та протест був спізнений, бо оба чоботи були вже вимащені лоєм із заджею.

Іванів у розпуці вибіг на вулицю.

— Уяви собі, серце, що ті еспанські драби знищили мені новісенькі чоботи з телячої шкіри. Намастили якимсь огидливим лоєм!

За Івановим вибіг на вулицю хлопець і впоминався заплати.

— Дінеро, кабалеро!

— За що? Хочеш, щоб я ще тобі платив за те, що ти зіпсував мені новісенькі чоботи? Цеж кпини! Нічого тобі не дам, ти чорний чорте!

— Дайже спокій! Буде авантура — говорила жінка. — Заплати йому тай ходімо.

Іванів заплатив вкінці, одначе виганьбив хлопця, чого на щастя еспанець не розумів.

— Не дочистяться тепер мої чоботи — нарікав Іванів.

— Бо то тобі теж дивна думка прийшла до голови, казати собі чистити чоботи на ніч. Таж булиб тобі зробили це завтра рано в готелі.

— Я хотів приглянутися еспанським звичаям. Ми були у крамницях, у церкві, реставрації, тож я хотів бути також у підприємстві чищення обуви.

— Отже маєш, що ти хотів. Ти випробував еспанський спосіб чищення чобіт.

Завернули в бічну вулицю, де було багато крамниць. Іванів увесь час поглядав на бальконі поверхів, шукав еспанки, яка жде на серенаду.

(Дальше буде).

КОМІШЕНЕР
АНТОНІ Ф. МІНІСІ

Українці все признавали працю тих, що помагали їм у минулому, без огляду на їх народність, расу чи віру. У директорі Антонію Ф. Мінісію вони все мали приятеля, що видимо розумів їх суспільні й політичні проблеми й що все був готовий подати їм помічну руку. Через суддю Ралфа Вілянія з 4-го округа в Нюарку він міг зробити багато для тих українців, що приходили перед суддю. Суддя Віляні, котрого встановив директор Мінісі, ще не післав до вязниці ні одного українця. Він все прикладав своїх рук, як тільки міг, щоби помогти українцям Нюарку добитися суспільного й політичного признання. Нюарк потребує більше таких людей, як диредтор Антоні Ф. Мінісі. Обовязком кожного українця Нюарку є голосувати й помагати вибрати наново комішенера Антонія Мінісія.

Оголошення заплачене Українським Виборчим Комітетом.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

—o—

БЕРУТЬСЯ ДО ОГОЛОШЕНЬ.

Федеральна Алькоголічна Адміністрація, урядове бюро, що, як сама назва показує, займається зарядом продукції й торговлі алькоголічних напитків, виступила з публичною осторогою до дестиляторів і торговців напитків у справі їх оголошень.

Це бюро остерігає торговців і продуцентів, щоби вони не говорили в своїх оголошеннях неправди. Наприклад, не говорити, що вживання алькоголю є корисне для людського здоровля.

Вістка про цю осторогу федерального уряду зверне увагу на значіння оголошень для громадянства. Коли уряд вмішується в оголошення, то знак, що оголошення може принести великому числу громадян користь або шкоду.

ЯК ОГОЛОШУВАТИ.

У своїй осторозі до продуцентів і торговців алькоголічних напитків уряд між іншим звертає увагу, щоби вони не ганили конкуренційні продукти, підсуваючи думку, що ці конкуренційні продукти більше шкідливі для здоровля, ніж розголошувані напитки.

Таке розголошування, каже урядове бюро, противиться законові.

І не лишень законові. Це тільки наївні люди підносять себе, понижаючи інших.

ХТОЖ ВАМ ШИЄ УБРАННЯ.

Часто можна побачити в ґазетах оголошення кравецької фірми, в котрім пишеться щось у такому роді:

До котрого кравця йдете ви шити одіння? Чи помагає вам ваш кравець добиватися вгору по суспільній драбині, шиючи вам одіння, яке до вас викликує довіря?

Чи можна добитися на вищі щаблі суспільної драбини при помочі одіння, шитого добрим кравцем? Цього відай ще не доказано. Одначе, правдою є, що деякі люди ходять до модних кравців у тому переконанню, що дорога на вищі щаблі життя почерез крамницю модного кравця. В англійській мові називають такого чоловіка „Джентельмен кравецької роботи".

ЯК ПОДОБАТИСЯ ЖІНЦІ?

Один ресторан оголошує:

„Як хочете потрактувати свою жінку, то звільніть її від вічного питання: „Щож мені дати йому сьогодня на вечеру?"

Очевидно, це можна зробити взявши її до підписаного модного ресторану. Там, мовляв, жінка буде ґарно їсти й буде подивляти вас: як мій чоловік уміє все наперед обдумати.

Чи це справді трактунок для жінки?

А що буде на другий день? Не скаже чоловік, заїдаючи це, що йому жінка зварила: „Це добре, але все таки це, що ми вчора їли, ліпше..."

ОГОЛОШЕННЯ ЗА ЖІНКОЮ.

Один 63-літній спенсіонований залізничник подав до місцевої ґазети оголошення, що він хоче женитися. Шукає собі жінки в середнім віці. Не хоче молоденької жінки, а хоче жінки, що з котрою можна би жити в добрій спілці. Як кажуть американці, „фифті-фифті".

Говорив він ґазетярам, що доглянули це оголошення й прийшли з ним поговорити: „Я собі дещо призбирав гроша за 41 років своєї служби на залізниці, і я думаю, що якби так найшлася де жінка, що має дещо своїх грошей, а хотіла ними зі мною поділитися, то ми могли би вигідно пожити".

Він подав був оголошення до ґазети, бо не мав іншого способу найти собі таку жінку. Він не хотів зовсім ніякого розголосу для себе, який вийшов через небувалий зміст оголошення. Він навіть протестує проти цеї дивної цікавости, яку викликало його оголошення.

Але ба, з оголошенням, я з усім іншим: сіє чоловік пшеницю, але попри неї виросте й трава й кукіль, котрих він не сіяв.

ДЕРЖІТЬ СВОГО ЧОЛОВІКА.

Кричить одно оголошення: „Держіть свого чоловіка! Не втрачайте свого чоловіка через нагнітки, мозолі або болі в стопах. Купіть йому черевики в нашій крамниці!"...

Ось раз оголошення! Промовляє до страху жінок утратити чоловіка.

Чи справді може жінка придержати чоловіка, котрий її не хоче, вигідними черевиками?

ЗУБ ЗА ЗУБ?

Стейтовий суд у Комберленді, Меріленд, признав одного 45-літнього чоловіка, що працює для „Доблю-Пі-Ей", винуватим за побиття жінки, а як кару казав засудженого публично вибити.

Проти цього виміру кари повстав бувший прокуратор стейту, бо, мовляв, він бачив, як у стейті вимірено в останне тілесну кару. Було це ще в 1916-тім році, але вид варварської кари ще й до нині стоїть йому перед очима й заставляє його внести протест.

Дехто вважавби, що якраз вид такої кари міг би, відучити людей побивати інших.

Зрештою проти карання чоловіка за побивання жінки можна би підняти ще інший арґумент.

Це в Америці забороняють чоловікові бити жінку, але в багатьох інших краях чоловікові таке право признають. Деколи навіть кажуть: „Як чоловік жінку не бе, то в ній утроба гние".

Недавно померший український письменник Василь Стефаник написав оповідання під наголовком „Побожна", котре починається: „Семен та Семениха прийшли з церкви тай обідали", а кінчиться: „Семениха втікала надвір, але чоловік схватив її в сінях і бив. Мусів бити".

КИЙ ДВА КІНЦІ МАЄ.

У Стефаника селяни часто когось побивають, але не все бе чоловік жінку.

В оповіданню „В коршмі" Проциха бе Проця. „Ого, вже хай того вола шлях трафить, що його корова бе", — каже йому кум Іван, і Проць це знає, але таки дається бити.

А в оповіданню „Лесева фамілія", як „Лесь своїм звичаєм украв від жінки трохи ячменю й ніс до коршми", Лесиха змобілізувала всі діти й пішла з ними бити Леся.

НА СЦЕНІ И ПОЗА СЦЕНОЮ.

Детмар Дресел, автор книжки споминів, подає такий факт про відомого оперового співака Генрика Каруза:

Прийшлося Карузові співати в „Паячі" з сопрановою співачкою Еммою Дестін. Як Дестін появилася на сцені як Недда, їдучи в запряженім ослом візку. Карузо мав їй помогти висісти. Замісць цього Карузо схопив її за пояс і держав її так над головою, а вона мусіла в цій позиції співати високі тони.

Скінчився акт і співаки пішли за сцену, і там Карузо переконався, що Дестін має тяжку руку, коли Дестін витяла його нею по лиці. Це його так розгнівало, що в останнім акті, де він грає ревнивого чоловіка, як Недда залицяється до свого любовника, він ударив по столі кулаком зі справжньою люттю. Він ударив рукою по тарелі й розбив його в куски. З його руки пішла кров, і він мусів завинути руку в полу плаща, щоби публика не бачила крови.

Таке виходить, — каже автор, — як стрінуться люди ріжних темпераментів.

ЦІСАР І ЖІНКА.

Цей самий автор описує, як звісний скрипак Вільгельмі грав раз на дворі цісаря Франца Йосифа, а підчас його гри цісар став говорити з одною архикняжною. Вільгельмі перестав грати. „Що сталося?" — спитався цісар.

Скрипак вклонився й сказав: „Як ваше величество говорить, Вільгельмі мусить мовчати",

Вістка про цю дотипну відповідь облетіла світ і заставила інших музиків наслідувати Вільгельмія. Раз на концерті в домі якогось лорда в Лондоні одна пані стала кашіптувати своїй сусідці. Скрипак перервав гру й спитався пані: „Пані, чи я вам перешкаджаю в розмові?"

„Ох, ні, ні трошки", — сказала пані, „Грайте далі!"

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Пасейк, Н. Дж. — До збірки в Пасейку, проголошеної дня 8. береня б. р., додати: В. Юсипчук $1.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На школу в Коломиї.

Тов. . Запорозька Січ, від. 371 У. Н. Союзу, ухвалило на своїх річних зборах виасиґнувати з товариської каси $10 на першу укр. еван. реформовану школу ім. Мих. Грушевського в Коломиї. Гроші вислано через Обєднання.

І. Тарнавський, предс.;
О. Шумський, секр.

У школі.

— А до чого служать нам вуха? — спитала учителька.

— Щоб ми могли бачити — відповів школяр.

— Що ти за дурниці плетеш, Івасю! Таж вухами не можемо бачити?

— Та ні, одначе, колиб би не мали вух, то шапка спадала би нам на очі,

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ МІСТА НЮ ЙОРКУ

ЗАПРОШУЄ ВСІ ОРҐАНІЗАЦІЇ І ЦІЛУ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ НА

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ

в честь нашого найбільшого поета

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

В СУБОТУ, ДНЯ 27-ГО БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1937 Р.

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ,

217-219 EAST 6TH STREET — **NEW YORK, N. Y.**

ПОЧАТОК В ГОДИНІ 7-мій ВВЕЧІР. —::— **ВСТУП 40 ЦЕНТІВ.**

В програму входять хоорві точки, музичне і співове тріо, сопранове сольо і деклямації. Святочні промови виголосять: адв. М. ПІЗНАК і Е. ЛЯХОВИЧ.

ГРОМАДЯНИ! Прийдім всі, як один, щоб виконати волю **ЗАПОВІТУ:**

І мене в сімї великій,
В сімї вольній новій,
Не забудьте помянути
Не злим тихим словом.

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

OLGA BASARAB CONCERT IN JERSEY CITY

On February 14th, 1937 a program was sponsored by the Red Cross Chapter 28, O. D. W. U., Sisterhood of Holy Mary of both uptown and downtown, Jersey City Sisterhood, and Lesya Ukrainka (Branch 171 of the Ukrainian National Association) in commemoration of Olga Basarab at the Ukrainian National Home of Jersey City.

The hall was filled beyond capacity, so that a great number of people were forced to stand in the aisles and in the back of the hall. It was indeed encouraging to observe that a large percentage of our youth were present at this concert to pay a tribute to that great heroine—Olga Basarab.

The program was opened by Mrs. Baran, the chairman of the proceedings, who gave a brief introductory talk. She in turn was followed by the Jersey City Lysenko Choir, which under the direction of Miss Mary Gela, sang a number of songs in a manner which showed careful preparation.

Piano accompaniment to the choir was played by Miss Luba Mischyk. Then our Reverend Father Lotowicz gave an interesting resume of the history of the Ukrainian heroes and heroines who fought for freedom, righteousness, and truth. He stressed the need for good character, devotion to your church, love for your native land, and good-will to all mankind. Next, Miss Rose Ognowsky capably recited a beautiful English poem about "freedom"—a word which is dear to all Ukrainian people. Miss Mary Gela then rendered a solo, and judging from the applause her singing was greatly enjoyed. Following her, Emil Bezushko artistically played several selections on the violin which elicited much favorable comment. Both of the above performers were accompanied on the piano by Miss Luba Mischyk. Next, Mrs. S. Halychyn spoke in Ukrainian of the torture and hardship Olga Basarab endured in the struggle for Ukraine's independence. She spoke so effectively that a quivering emotion stirred the hearts of the audience.

The second part of the program was opened by the choir, which sang several selections. The next number consisted of orchestral pieces which were immensely enjoyed. The audience applauded tremendously so that the orchestra, composed of young Ukrainian boys and girls, had to play several additional selections. Following this, the downtown choir under the leadrship of Miss Gela sang a variety of songs. Succeeding the choir, Miss Julia Kusy spoke in English in a true Ukrainian spirit. It gives me great satisfaction to know that the Ukrainian youth are carrying on the work of their elders. Miss Kusy is an example of the rising youth who are taking an active interest in the struggle for freedom and who are adding their shoulders to a task which will eventually be their own. She told of Olga Basarab's life, and stressed the point that the youth of America is organizing itself to carry the struggle with its co-workers across the sea to achieve a free and independent Ukraine. After Miss Kusy, a young boy Waldimir Diachyk, played several selections on the accordion. He played so skillfully that loud applause followed his presentation. Next, a trio composed of the Misses Olga, Mary, and Vera Gela harmoniously sang a few melodious songs. Succeeding them, the talented Miss Mildred Milanowich sweetly sang a difficult selection by Shubert in commemoration of Olga Basarab. She was accompanied on the piano by Miss Olga Dmytriw. Last on the program were little boys and girls—ranging from the ages of five to thirteen. It was with the greatest of joys that I heard these little folks recite so well in the Ukrainian language. They, too, pay their tribute to that brave courageous women who gave up her life to the cause of those who are sorely oppressed and enslaved—the Ukrainian people.

The program was ended with the singing of the Ukrainian National Anthem.

The entire offering was enthusiastically received.

OLGA BARNNA.

JUNIOR LEAGUE OF UKRAINIANS HOLDS BANQUET

The Ukrainian Junior League held its fifth annual banquet Saturday night in the Barnes Hotel, with many members and guests present. The dining room was attractively decorated in a color scheme of blue and yellow. A centerpiece of jonquils and blue iris adorned the speakers' table, while the guest tables were decorated with fern leaves and roses.

Preceding the dinner, the invocation was given by the Rev. Michael Lysiak, Cohoes. A welcome was extended by the toastmistress, Miss Libbie Hulick, after which she introduced Harry Komer. Mr. Komer gave a brief history of the league, speaking of the organization of the club and its activities during the last five years. The retiring president, Miss Irene Bodak, expressed her gratitude and appreciation for the co-operation and progress shown on the part of the members. The newly elected president, William Mitulynski, then offered his sincere thanks of the faith and trust the members had in electing him, and expressed his desire to help sustain the fine reputation of the organization. The Rev. Michael Lysiak, pastor of the Ukrainian Greek Catholic Church, then addressed the group. He urged the young Ukrainians to carry on the work of their parents and to acquire good habits as the result of their training and guidance.

The speaker of the evening was Attorney Michael Piznak, New York City, chairman of the League of Ukrainian-American Democratic Clubs of the state, as well as national chairman of the Ukrainian Division of the Democratic Committee. He urged the Ukrainian youth to be proud of their Cossack heritage and to carry on the traditions and customs set forth by their ancestors. In conclusion, he emphasized the fact that in keeping with the native traditions it is also essential to take an active part and interest in the present form of government.

Mayor Carter congratulated the organization for maintaining its national spirit in a small community. Theodore Surka, one of the original sponsors of the club, complimented the members of the fine work they have done and encouraged them to carry on their excellent efforts. Following the program, dancing was enjoyed.

The committee of arrangements consisted of the Misses Jessie Kunick, Pauline Mockry, Estelle Komer and Olga Ziobrowski.

(Amsterdam (N. Y.) Evening Recorder, February 9, 1937.)

ASTORIA BANQUET

A banquet was held on February 21st, at the Ukrainian Social Club of Astoria, L. I. to commemorate the 5th year of successful organization.

One hundred fourteen members and guests were present at the large and spacious clubrooms at 24-11 Steinway Street to celebrate this joyous occasion.

William Senenko, President; Mr. Krywen, Trustee; Mr. Wrublewski, President of the Ukrainian Democratic Club of Astoria; and Mr. Gallan, Realator, all gave inspiring speeches to the members of the club.

The dinner, prepared under the capable assistance of Mrs. Yakaminski, Kay Yakaminski, Margaret and Ann Chudiak, Catherine Sydor, and Olga Halatyn, added to the success of the occasion.

The officers and members of the Ukrainian Social Club of Astoria wish to express their gratitude to the Ukrainian clubs throughout the city for their patronage to all our social functions throughout the past number of years.

ANDREW DRALLA,
Publicity Manager.

BOSTON UKRAINIAN COSSACKS NIP ANSONIA QUINTET

(Reported by John Wynohradnyk and Joseph Broshinsky)

On Saturday, March 6th, the Boston Cossacks edged the Ansonia, Conn., quintet 36-35 at the Morgan Memorial Gymnasium in Boston.

The first half ended with the Boston team leading 18-17. The second half continued to be a nip and tuck affair but, with only ten minutes left to play, the Bostonians gained an 11-point lead. This inspired the Ansonians to retaliate by scoring 13 points to take the lead 35-33. With only seconds left to play Michael Kucher managed to make a basket, tying the score. Kucher was fouled while making this basket and he was permitted to make a free throw. The spectators let loose a deafening roar as Kucher made the deciding point... winning the game for Boston.

The game received mention in the newspapers.

Points scored:

Boston: Kucher, 15; Iwasco, 8; Yarosh, 4; Shady, 9; Pasczak 0; Wynn, 0; Homan, 0; Boyko, 0.

Ansonia: S. Korotash, 6; J. Stadnik, 11; W. Harasyko, 12; S. Shingara, 4; W. Korotash, 2.

THEODORE LUTWINIAK,
Publicity Man,
Basketball Division,
U. Y. L. of N. A.

Потішив.

—Що скажете про моє серце, пане докторе?

—Занадто добре воно не є, та ви нічого собі не робіть із того. Вистане вам його на ціле життя.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

МАЄРСВИЛ, Н. ДЖ.

З уродин на Старий Край.

Радісну несподіванку урядила Анна Паньків свому чоловікові Іванови Паньківу з нагоди його 46-літніх уродин. Було це 20-го лютого б. р. на їх фармі в Маєрсвіл, Н. Дж. Вечером несподівано приїхало на фарму коло пятьдесять гостей, між якими було много членів укр. пресв. церкви з Нюарку, якої ювілят був ще в 1911 році старшим братом.

Гості обдарили ювилята дарунками, а відтак подано вечеру з кількох подань. Після того, відбулись желання. При тій нагоді забрали слово в справі помочи старому краєви гром. Іван Тарнавський і пастор А. Куман. Гром. Іван Паньків подякував всім за приємну несподіванку в анґлійській мові, бо були там також й американці.

Присутні гості зложили збірку в сумі $23.50. З тих грошей вислано через Обєднання $19.50 на край, а це на Першу Євангелицьку Школу ім. М. Грушевського в Коломиї.

Зложили по $3: Іван і Анна Паньків; по $2: Петро і Текля Ковальчук, К. Яцентий; по $1.50: Іван і Ева Тарнавські; по $1: Л. Горман, О. Паньків, Ф. Сайц, Параскевія Пуласка, Мекдоналд Вілкакс, Ф. Салюк, Отто Смідт, С. Гарцула, Е. Воловіна, Н. Яцентий, пастор А. Куман, І. Наконечний, М. Паньків і А. Паньків. Разом $23.50.

А. Куман.

З КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".